

**บทบาทของผู้นำชุมชนในการนำนโยบายการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19)
ไปปฏิบัติโดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมสัมมัตตปธาน 4
ในเขตพื้นที่อำเภออมลาลาย จังหวัดกาฬสินธุ์***

**THE ROLE OF COMMUNITY LEADERS IN IMPLEMENTING THE CORONAVIRUS
DISEASE (COVID-19) PREVENTION POLICY BY APPLYING THE FOUR GREAT
EFFORTS IN KAMALASAI DISTRICT, KALASIN PROVINCE**

ชยุต วงษาไฮ¹, เวชสุวรรณ อาจวิชัย²
Chayut Wongsahai¹, Wedsuwan Ardwichai²
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด^{1,2}
Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus^{1,2}
Email : chaayuut2510@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับบทบาทของผู้นำชุมชนในการนำนโยบายการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ไปปฏิบัติโดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมสัมมัตตปธาน 4 ในเขตพื้นที่อำเภออมลาลาย จังหวัดกาฬสินธุ์ 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นบทบาทของผู้นำชุมชนในการนำนโยบายการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ไปปฏิบัติโดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมสัมมัตตปธาน 4 ในเขตพื้นที่อำเภออมลาลาย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่ง 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้นำชุมชนในการนำนโยบายการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ไปปฏิบัติโดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมสัมมัตตปธาน 4 ในเขตพื้นที่อำเภออมลาลาย จังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้นำชุมชนและอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในเขตพื้นที่อำเภออมลาลาย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 310 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาระหว่าง 0.67-1.00 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .212 - .839 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.86 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test และ F-test

ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของผู้นำชุมชนในการนำนโยบายการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ไปปฏิบัติโดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมสัมมัตตปธาน 4 ในเขตพื้นที่อำเภออมลาลาย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านมาตรการในการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) รองลงมา คือ ด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ 2) ผลการทดสอบ

สมมติฐาน ผู้นำชุมชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่ง ต่างกัน มีบทบาทของผู้นำชุมชนในการนำนโยบายการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ไปปฏิบัติโดยการประยุกต์ใช้หลักการสามัคคี 4 ในเขตพื้นที่อำเภอภูกามยาว จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้าน เพศและอายุต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ระดับการศึกษา และตำแหน่ง ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ 3) ผู้นำชุมชนได้ให้ข้อเสนอแนะ ได้แก่ ด้านมาตรการในการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยผู้นำชุมชนควรมีการกำหนดมาตรการในการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สู่การปฏิบัติและด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ ผู้นำชุมชนควรวางวิธีการส่งเสริมอาชีพหรือรายได้ในช่วงการแพร่ระบาดโดยมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเพื่อให้เกิดความปลอดภัย

คำสำคัญ : บทบาทของผู้นำชุมชน; การป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา; หลักการสามัคคี 4

ABSTRACT

The objectives of this research article were 1) to study the level of communities leader's roles in implementing the Coronavirus Disease (COVID-19) prevention policy by applying the Four Great Efforts in Kamalasai District, Kalasin Province 2) to compare the opinions of community leaders' roles in implementing the Coronavirus Disease prevention policy by applying the Four Great Efforts principle in Kamalasai District, Kalasin Province, classified by gender, age, education level and 3) to recommend guidelines for the development of the community leaders' roles in implementing the coronavirus disease prevention policy by applying the the 4 Great Efforts principle in Kamalasai District, Kalasin Province. The sample group used were the headmen, village headmen, chief Inspectors, assistant headmen, village health volunteers, and sub-district medical practitioners in Kamalasai District. Kalasin Province 310 personnel. The research instrument was the questionnaires with content validity between 0.67-1.00. The discrimination was .212 - .839 and reliability of 0.86. The statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation. Statistics used to test the hypothesis using t-test and F-test.

The research found that: 1) The role of community leaders had had implementing the Coronavirus Disease prevention policies by applying the Four Great Efforts principle in Kamalasai District, Kalasin Province overall, it was at the highest level. When considering each aspect, sort from aspect with the highest mean to the lowest. The highest average was measures to control the spread of Coronavirus Disease, followed by implementation of the policy. 2) The results of the hypothesis test found that

community leaders with gender, age, education level, and position were different, there was a role of community leaders in implementing the Coronavirus Disease prevention policy by applying the Four Great Efforts in Kamalasai District, Kalasin Province, overall and each aspect found that there was a statistically significant difference between gender and age at the .05 level, according to the hypothesis of the research determined. The education level, and position were not different, which was not in accordance with the assumptions of the research determined. 3) The community leaders' Recommendation were measures to control the spread of the Coronavirus Disease 2019: community leaders should set up measures to control the spread of the Coronavirus Disease 2019 to practice and implementation of the policy, community leaders should find the ways to promote occupations or income during the pandemic with clear guidelines to ensure safety.

Keywords : Roles of Community Leaders; Coronavirus Disease Prevention, Four Great Efforts

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

บทบาทของผู้นำชุมชนถือเป็นการแสดงออกในแบบผู้รักษาหรือประสานให้สมาชิกในกลุ่มอยู่ร่วมกัน อยู่ใกล้ชิดกับกลุ่ม มีความสัมพันธ์กับคนในกลุ่มและเป็นที่ยอมรับของคนในกลุ่ม ทำให้กลุ่มมีความสามัคคีกลมเกลียว เป็นผู้ปฏิบัติภารกิจของกลุ่มให้บรรลุวัตถุประสงค์ ตามความรับผิดชอบในกระบวนการวิธีการทำงานด้วยความมั่นคงและเข้าใจ และเขาจะต้องทำให้กลุ่มทำงานนั้นให้บรรลุเป้าหมาย ด้วยการเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้เกิดการติดต่อสัมพันธ์ในกลุ่มจะต้องปฏิบัติงานในทางที่จะอำนวยความสะดวกให้เกิดการติดต่อสัมพันธ์กันและปฏิบัติการด้วยดีของสมาชิกในกลุ่ม มีการติดต่อสื่อสารที่เป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็นในการช่วยให้หน้าที่นี้บรรลุเป้าหมาย ผู้นำต้องมีบทบาทและหน้าที่โดยเป็นผู้ประสานงาน วางแผน กำหนดนโยบาย เป็นตัวแทนของกลุ่มเพื่อติดต่อกับภายนอก คอยดูแลความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่ม เป็นผู้ไกล่เกลี่ยเมื่อเกิดภาวะที่มีการขัดแย้งภายในกลุ่ม เป็นบุคคลตัวอย่าง และเป็นสัญลักษณ์ของกลุ่มที่จะนำพากลุ่มให้ดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ (นพพงษ์ บุญจิตราดุล, 2529)

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) เป็นไวรัสอุบัติใหม่ที่พบว่ามีอาการระบาดตั้งแต่เดือน ธันวาคม 2562 โดยรายงานครั้งแรก มณฑลหูเป่ย์ สาธารณรัฐประชาชนจีน เชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) สามารถแพร่กระจายจากคนสู่คนทางการไอ จาม สัมผัสโดยตรงกับสารคัดหลั่ง เช่น น้ำมูก น้ำลายของคน ผู้ติดเชื้อจะมีอาการคล้ายเป็นไข้หวัดธรรมดา อาการปานกลางเป็นปอดอักเสบ และอาการรุนแรงมากจนอาจเสียชีวิต การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางในหลายประเทศทั่วโลก องค์การอนามัยโลกได้ประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขระหว่างประเทศ (Public Health Emergency of International Concern) เมื่อวันที่ 30 มกราคม 2563 และแนะนำทุกประเทศให้เร่งรัดการเฝ้าระวัง ป้องกัน และ

ควบคุมโรค ข้อมูล ณ วันที่ 28 มีนาคม 2563 มีรายงานผู้ป่วย ใน 196 ประเทศ 2 เขตบริหารพิเศษ 1. นครรัฐ 2. เรือสำราญ เป็นผู้ป่วยที่ยืนยัน 597,458 ราย และเสียชีวิต 27,570 ราย (กระทรวงสาธารณสุข, 2563)

สำหรับประเทศไทย ได้มีมาตรการในการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคตั้งแต่เริ่มพบการระบาดในประเทศจีน ตรวจพบผู้ป่วยรายแรกเป็นผู้เดินทางจากประเทศจีนในวันที่ 8 มกราคม 2563 ได้รับการตรวจยืนยัน ผลและแถลงสถานการณ์ในวันที่ 14 มกราคม 2563 ผู้ป่วยช่วงแรกเป็นผู้เดินทางจากพื้นที่เสี่ยงการขยายพื้นที่ระบาดในต่างประเทศเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับผู้ติดเชื้อจากการเดินทางไปยังพื้นที่มีอาการเล็กน้อยทำให้ไม่มีการตรวจหาการติดเชื้อ การพบผู้ป่วยกลุ่มถัดมาคือ ผู้ประกอบอาชีพสัมผัสกับนักท่องเที่ยว จากนั้นพบการติดเชื้อในกลุ่มนักท่องเที่ยวไทยที่นิยมไปกินดื่ม การระบาดเป็นกลุ่มก้อนใหญ่คือการระบาดในสนามมวยลุมพินี สนามมวยราชดำเนิน ซึ่งทำให้มีผู้ติดเชื้อจำนวนมากเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จนต้องมีการประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) เป็นโรคติดต่ออันตรายตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ.2558 เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2563 และต่อมาเมื่อ 25 มีนาคม 2563 นายกรัฐมนตรีได้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 และวันที่ 26 มีนาคม 2563 ได้ประกาศข้อกำหนดตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 (ฉบับที่ 1) โดยกำหนดและข้อปฏิบัติแก่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินให้ยุติลงได้โดยเร็ว และป้องกันมิให้เกิดเหตุการณ์ร้ายแรงมากขึ้น (กระทรวงสาธารณสุข, 2563)

สถานการณ์การติดเชื้อโควิด-19 ในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ ในปัจจุบันพบว่า ส่วนใหญ่เป็นคนจังหวัดกาฬสินธุ์ที่ตรวจพบเชื้อโควิด-19 ที่อยู่นอกจังหวัดขอกลับเข้ามารักษาและเป็นผู้ที่เดินทางกลับมาจากพื้นที่ควบคุมสูงสุดและเข้มงวด จากการสัมผัสร่วมบ้านกับผู้เดินทางกลับจากพื้นที่ควบคุมสูงสุดและเข้มงวด รวมทั้งพื้นที่อื่นๆ ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการระบาดเป็นกลุ่มก้อนในครอบครัวและชุมชน คือ 1. การรับประทานอาหารร่วมกัน (ล้อมวง กินข้าวด้วยกัน) 2. อยู่อาศัยในครอบครัวเดียวกันโดยไม่มีการป้องกันตนเอง 3. การดื่มสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ร่วมกัน จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยได้ขอความร่วมมือจากประชาชน ได้แก่ 1. ให้ประชาชนที่เดินทางมาจากพื้นที่ควบคุมสูงสุดและเข้มงวด (13 จังหวัด) ให้แจ้งล่วงหน้าก่อนเข้าพื้นที่ต่อ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน อสม. หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่ และปฏิบัติตามคำแนะนำพร้อมทั้งให้รายงานตัวทันทีเมื่อถึงพื้นที่ และเข้ากักตัวเป็นเวลา 14 วัน ณ สถานที่ที่ทางราชการกำหนด และให้ตรวจคัดกรองหาเชื้อโควิด 19 ทุกคน 2. ประชาชนที่เดินทางกลับมาจากพื้นที่จังหวัดอื่นนอกจาก 13 จังหวัด) ให้แจ้งล่วงหน้าก่อนเข้าพื้นที่ ต่อ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน อสม. หรือ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่ และรายงานตัวทันทีเมื่อถึงพื้นที่ ให้แยกอยู่ แยกกิน แยกนอน แยกสังเกตอาการตนเอง 14 วัน ขอความร่วมมือประชาชนหลีกเลี่ยงการรับประทานอาหารร่วมกันในห้วงเวลานี้ เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 สวมหน้ากาก 100% และล้างมือบ่อยๆ ไม่รวมกลุ่มทำกิจกรรมร่วมกัน ขอให้ทุกท่านปฏิบัติตามมาตรการอย่างเคร่งครัด (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาฬสินธุ์, 2564)

ดังนั้น การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาใช้ในการดำเนินชีวิตถือว่าเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในภาวะที่สังคมประสบปัญหา โดยหลักธรรมสัมมัตตปธาน 4 ได้แก่ 1. สังวรปธาน คือ เพียรป้องกัน เช่น รัฐบาลออกกฏออกระเบียบ เป็นการป้องกัน การมีเคอร์ฟิว การมีพระราชกำหนดให้สวมหน้ากากอนามัย ให้ล้างมือ ให้นั่งเว้นระยะห่างกันไม่คลุกคลี หรือการห้ามไม่ให้เปิดบาร์เปิดคลับ สนามมวย แหล่งมั่วสุ่ม 2. ปหานปธาน คือ เพียรละเลิก ทั้งอะไรต่างๆ ที่ไม่ดี ให้มีกฏกติการะเบียบป้องกันไว้แล้ว แล้วก็ให้ทิ้งให้เลิก เช่น คนที่ชอบเที่ยวเตร่ คนที่ชอบชกมวยดูมวย คนที่ชอบไปบาร์ไปคลับ คนที่ชอบกินเหล้าเมายามั่วสุ่มก็เลิกหมด 3. ภาวนापธาน คือ เพียรภาวนา ทำให้มี ทำให้เป็น ไม่เคยทำก็ทำ ทำไม่เป็นก็ทำเป็น เช่น ทำกับข้าวไม่เป็นพอกเกิดภาวะแบบนี้ก็ฝึกทำกับข้าวก็ทำเป็น ทำเก่งเลย ไม่เคยอยู่บ้านก็อยู่กับครอบครัวประหยัดใช้จ่ายไม่ฟุ่มเฟือยสุรุ่ยสุร่าย ก็ปรับตัวใหม่เปลี่ยนวิถีชีวิตใหม่ 4. อนุรักษปธาน ก็คือ การเพียรรักษา เคยทำอะไรมาดีปฏิบัติอะไรอย่างไรดีก็ทำไปปฏิบัติไป อย่างนั้น เคยทำวัดสวนมนต์อ่านหนังสือธรรมะก็อ่าน ฟังธรรมะก็ฟัง รักษาไว้ไม่ทิ้ง ไม่ใช่อ้างว่ามีโควิดก็ทิ้ง เมื่อมีเวลามากขึ้น อ่านหนังสือธรรมะมากขึ้น ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ รักษาไว้ ไม่ทิ้งอย่างนี้แหละก็เป็นปธานเหมือนกัน เราทำอย่างนี้ประเทศเราก็ปลอดภัยจากโรค (สยามรัฐออนไลน์, 2563)

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยที่ทำหน้าที่ในการเฝ้าระวังป้องกันโรค และควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในชุมชน ที่ผ่านมาเพื่อให้ทราบสถานการณ์ในพื้นที่ จึงสนใจที่จะทำการศึกษาบทบาทของผู้นำชุมชนในการนำนโยบายการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ไปปฏิบัติโดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมสัมมัตตปธาน 4 พื้นที่อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นหลักธรรมที่มีความเหมาะสมกับการนำมาใช้สำหรับผู้นำในชุมชนที่จะต้องมีส่วนในการแก้ปัญหา เกี่ยวกับการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) และความปกติใหม่ที่เกิดขึ้นอยู่ในปัจจุบัน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับบทบาทของผู้นำชุมชนในการนำนโยบายการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ไปปฏิบัติโดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมสัมมัตตปธาน 4 ในเขตพื้นที่อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นบทบาทของผู้นำชุมชนในการนำนโยบายการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ไปปฏิบัติโดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมสัมมัตตปธาน 4 ในเขตพื้นที่อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่ง

2.3 เพื่อเสนอแนะบทบาทของผู้นำชุมชนในการนำนโยบายการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ไปปฏิบัติโดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมสัมมัตตปธาน 4 ในเขตพื้นที่อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้ทราบบทบาทของผู้นำชุมชนในการนำนโยบายการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ไปปฏิบัติโดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมสัมมัตตปธาน 4 ในเขตพื้นที่อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์

3.2 ได้ทราบผลเปรียบเทียบบทบาทของผู้นำชุมชนในการนำนโยบายการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ไปปฏิบัติโดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมสัมมัตตปธาน 4 ในเขตพื้นที่อำเภออมลาคาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

3.3 ได้ทราบข้อเสนอแนะบทบาทของผู้นำชุมชนในการนำนโยบายการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ไปปฏิบัติโดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมสัมมัตตปธาน 4 ในเขตพื้นที่อำเภออมลาคาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อเป็นสารสนเทศในการนำไปใช้ประโยชน์เชิงนโยบายและพื้นที่

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้นำชุมชนและอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในเขตพื้นที่อำเภออมลาคาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้แก่ จำนวน 8 คน ผู้ใหญ่บ้าน 111 คน สารวัตรกำนัน 16 คน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน 236 คน แพทย์ประจำตำบล 8 คน และ อสม. 1,180 คน รวมทั้งหมดจำนวน 1,559 คน (สำนักทะเบียนอำเภออมลาคาไสย ข้อมูล ณ วันที่ 2 มิถุนายน 2565) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้นำชุมชนและอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในเขตพื้นที่อำเภออมลาคาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 8 ตำบล รวมทั้งสิ้น 310 คน ซึ่งกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง เครจซี่และมอร์แกน (R.V. Krejcie and D.W. Morgan) (สงศรี ชมพวงค์, 2554) ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สร้างขึ้นจากการศึกษาทฤษฎี แนวคิด เอกสารที่เกี่ยวข้องโดยข้อคำถามได้ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาและแบ่งข้อคำถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่ง แบบสอบถาม มีลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 แบบสอบถามบทบาทของผู้นำชุมชนในการนำนโยบายการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ไปปฏิบัติโดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมสัมมัตตปธาน 4 ในเขตพื้นที่อำเภออมลาคาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีลักษณะมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ตามหลักวิธีการของลิเคิร์ต (R.A. Likert) โดยการแบ่งระดับในการวัดออกเป็น 5 ระดับ โดยกำหนดค่าระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะบทบาทของผู้นำชุมชนในการนำนโยบายการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ไปปฏิบัติโดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมสัมมัตตปธาน 4 ในเขตพื้นที่อำเภออมลาคาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended Questionnaire) มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ระหว่าง 0.67-1.00 มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 0.67-1.00 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .212 - .839 และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .86 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการศึกษาระดับบทบาทของผู้นำชุมชนในการนำนโยบายการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ไปปฏิบัติโดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมสัมมัตตปธาน 4 ในเขตพื้นที่อำเภออมลาคาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า บทบาทของผู้นำชุมชนในการนำนโยบายการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัส

โคโรนา (COVID-19) ไปปฏิบัติโดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมสัมมปปธาน 4 ในเขตพื้นที่ อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.71) เมื่อพิจารณา เป็นรายด้านโดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปค่าเฉลี่ยต่ำสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากันสองด้าน คือ ด้านมาตรการในการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) (สังวรปธาน, ภาวนาปธาน) ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.70) และด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ (ปหานปธาน, อนุรักษนปธาน) ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.70)

5.2 ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อระดับบทบาทของผู้นำชุมชนในการนำ นโยบายการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ไปปฏิบัติโดยการประยุกต์ใช้หลักธรรม สัมมปปธาน 4 ในเขตพื้นที่อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามอายุ ด้านมาตรการในการ ควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) (สังวรปธาน, ภาวนาปธาน) ระดับการศึกษา อาชีพ และตำแหน่ง โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ส่วนจำแนกตามเพศ โดยรวม อายุ ด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ (ปหานปธาน, อนุรักษนปธาน) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นราย คู่โดยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe') นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

5.3 ข้อเสนอแนะบทบาทของผู้นำชุมชนในการนำนโยบายการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา (COVID-19) ไปปฏิบัติโดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมสัมมปปธาน 4 ในเขตพื้นที่อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า 1) ด้านมาตรการในการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 (COVID-19) (สังวรปธาน, ภาวนาปธาน) ได้แก่ ควรมีการกำหนดมาตรการในการ ควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ควรกำกับดูแลคัดกรองผู้ปฏิบัติงาน โดยให้ ผู้ปฏิบัติงานประเมินตนเอง ก่อนเข้าทำงานทุกวัน ผ่านระบบเทคโนโลยีดิจิทัลตามที่กรมอนามัย กำหนด ควรดำเนินการเฝ้าระวังโดยการประเมินสถานประกอบกิจการ ในการปฏิบัติตามมาตรการ ป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสอย่างต่อเนื่อง โดยได้รับความร่วมจากทุกภาคส่วน 2) ด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ (ปหานปธาน, อนุรักษนปธาน) ได้แก่ ควรมีการนำหลักธรรม สัมมปปธาน 4 ไปบูรณาการใช้ในการวางแผนเพื่อดำเนินการให้คำแนะนำแก่เจ้าหน้าที่เรื่องการใช้ อุปกรณ์ป้องกันตนเอง และแนวทางการปฏิบัติตนสำหรับเจ้าหน้าที่ที่เข้าไปปฏิบัติงานในพื้นที่เสี่ยง ควรสวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้าตลอดเวลาเมื่ออยู่นอกบ้าน ควรหาวิธีการส่งเสริมอาชีพหรือ รายได้ในช่วงการแพร่ระบาด ควรมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเพื่อให้เกิดความปลอดภัย

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจเพื่อนำมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

6.1 ระดับบทบาทของผู้นำชุมชนในการนำนโยบายการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ไปปฏิบัติโดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมสัมมปปธาน 4 ในเขตพื้นที่อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากันสองด้าน คือ ด้านมาตรการในการควบคุม การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) (สังวรปธาน, ภาวนาปธาน) และด้านการ

นำนโยบายไปปฏิบัติ (ปทานปธาน, อนุรักษนปธาน) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บทบาทของผู้นำชุมชนในการนำนโยบายการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ไปปฏิบัติโดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมสัมมปปธาน 4 ในเขตพื้นที่อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยผู้นำในฐานะผู้วางแผนจะเป็นผู้วางแผนปฏิบัติงานเป็นผู้ตัดสินใจว่าบุคคลในกลุ่มของตนผู้ใดควรใช้วิธีการอย่างไร และใช้สิ่งใดมาประกอบเพื่อให้งานบรรลุตามความต้องการ มีหน้าที่ดูแลด้วยว่าแผนที่วางไว้มีการดำเนินงานตรงตามวัตถุประสงค์ ผู้นำในฐานะผู้เชี่ยวชาญ ผู้นำจำเป็นต้องทำหน้าที่คล้ายกับผู้อำนวยการในสาขาวิชาชีพเพื่อช่วยแก้ปัญหาให้ผู้ได้บังคับบัญชา เนื่องจากเป็นผู้มีความรู้และความชำนาญ ซึ่งภาวะผู้นำเป็นกระบวนการที่ผู้นำช่วยสร้างความชัดเจนแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาให้รับรู้ ว่าอะไรคือความสำคัญให้ภาพความเป็นจริงขององค์การแก่ผู้อื่นช่วยให้มองเห็นทิศทางและจุดมุ่งหมายอย่างชัดเจน ภายใต้ภาวะการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลก ซึ่งสอดคล้องกับ ยงยุทธ เกษสาคร (2544) กล่าวว่า ผู้นำที่ดีนั้นต้องมีศิลปะหรือความสามารถของบุคคลหนึ่งที่จะกระตุ้นจิตใจหรือใช้อิทธิพลต่อบุคคลอื่น ผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติการและอำนวยความสะดวกโดยใช้กระบวนการสื่อความหมาย การติดต่อซึ่งกันและกัน ให้เกิดมีใจร่วมกับตน ดำเนินการจนกระทั่งบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ การดำเนินการจะเป็นไปในทางที่ดีหรือชั่วก็ได้ ฉะนั้นไม่ว่าคนนั้นจะเป็นอธิบดี ประธานกรรมการผู้อำนวยการ หรือผู้จัดการบริษัท แม้แต่หัวหน้าโจร แต่ละคนจะต้องมีภาวะผู้นำทั้งนั้น ซึ่งมีลักษณะของผู้นำที่มีรูปแบบต่าง ๆ กัน ความเป็นผู้นำมีผลกระทบต่อสิ่งอื่น ๆ หลายอย่าง ถ้าหัวหน้าหรือผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความเป็นผู้นำในตัว กิจการงานของหน่วยงานก็จะดำเนินไปได้โดยเรียบร้อยราบรื่นและก้าวหน้า ตรงกันข้ามถ้าหัวหน้าหรือผู้บริหารขาดความเป็นผู้นำในตัว ก็จะเกิดผลเสียต่าง ๆ หลายประการ ทั้งนี้เพราะผู้นำเป็นตัวการแห่งการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ภายในหน่วยงาน พฤติกรรมความเป็นผู้นำจึงมีผลไปถึงผลผลิตขององค์กร ความพึงพอใจขวัญและกำลังใจ ความจงรักภักดีต่อหน่วยงาน ความกระตือรือร้นการบูรณาการ เป็นต้น ของผู้ร่วมงานด้วยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งบทบาทของผู้นำชุมชนในการนำนโยบายการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ไปปฏิบัติโดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมสัมมปปธาน 4 ในเขตพื้นที่อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ นั้นก็ได้ใช้นโยบายตามศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, (2563) ที่ให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) (ศบค.) ซึ่งเป็นคณะกรรมการบริหารโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แห่งชาติที่มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ได้ประกาศภาวะฉุกเฉินของประเทศไทย โดยมุ่งเน้นให้ประชาชนอยู่บ้าน (Stay at Home) ปฏิบัติงานที่บ้าน (Work From Home: WFH) รักษาระยะห่างทางกายภาพ (Physical Distancing) รักษาระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) สวมหน้ากากอนามัย และล้างมือบ่อยๆ ซึ่งการประกาศภาวะฉุกเฉินส่งผลให้ประชาชนต้องมีการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต

6.2 ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อระดับบทบาทของผู้นำชุมชนในการนำนโยบายการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ไปปฏิบัติโดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมสัมมปปธาน 4 ในเขตพื้นที่อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามอายุ ด้านมาตรการในการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) (สังวรปธาน, ภาวนาปธาน)

ระดับการศึกษา อาชีพ และตำแหน่ง โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ส่วนจำแนกตามเพศ โดยรวม อายุ ด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ (ปทานปธาน, อนุรักษ์นปธาน) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe') นอกนั้นไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า เพศมีผลกับบทบาทของผู้นำชุมชนในการนำนโยบายการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ไปปฏิบัติโดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมสัมมปธาน 4 ในเขตพื้นที่อำเภอภุมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ดังนั้น ผู้นำชุมชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมการนำนโยบายการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ไปปฏิบัติโดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมสัมมปธาน 4 ของผู้นำชุมชนในเขตพื้นที่อำเภอภุมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ มาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 24) ลงวันที่ 19 มิถุนายน พ.ศ. 2564 กล่าวถึงทุกเพศ ทุกวัย ย่อมมีส่วนร่วมของภาคประชาชนว่าการดำเนินนโยบายครั้งมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข่าวสารและมีการร่วมแสดงความคิดเห็น โดยผ่านช่องทางการสื่อสารประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ และมีการจัดการประชุมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากนโยบายดังกล่าว มาตรการเฝ้าระวังเพื่อการควบคุมและป้องกันการระบาดของโรคในพื้นที่เฝ้าระวัง และสอดคล้องกับนโยบายของ ราชกิจจานุเบกษา (2565) ตามที่ได้มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักรตั้งแต่วันที่ 26 มีนาคม พ.ศ.2563 และต่อมาได้ขยายระยะเวลาการบังคับใช้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินดังกล่าวออกไป อย่างต่อเนื่องเป็นระยะนั้น โดยที่สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ปัจจุบันได้คลี่คลาย และมีแนวโน้มในทางที่ดีขึ้นจากการดำเนินมาตรการทางสาธารณสุขอย่างเข้มข้นและต่อเนื่องส่งผลให้ จำนวนผู้ป่วยและผู้เสียชีวิตจากโรคดังกล่าวลดลงเป็นลำดับ จนสามารถผ่อนปรนบรรดามาตรการและ ข้อจำกัดต่างๆ ให้ประชาชนและผู้ประกอบการสามารถดำรงชีวิตและดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจและ สังคมได้ใกล้เคียงกับปกติ รวมไปถึงการผ่อนคลายเป็นข้อจำกัดเรื่องการเดินทาง โดยเฉพาะการเดินทางระหว่างประเทศจากเดิมที่เคยกำหนดเป็นมาตรการสกัดกั้นเชื้อโรคอย่างเร่งด่วน โดยปรับให้สอดคล้องกับนโยบายเปิดประเทศของรัฐบาลเพื่อรับผู้เดินทางจากทั่วโลก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อิศสระ ธีรณุกา (2563) ได้ศึกษาประสิทธิผลการจัดการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19 ของเทศบาลเมืองหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อประเมินประสิทธิผลการจัดการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19 ของเทศบาลเมืองหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อประสิทธิผลการจัดการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19 (3) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยประสิทธิผลการจัดการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19 ของเทศบาลเมืองหัวหิน ที่มีผลต่อประสิทธิผลการจัดการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19 ของเทศบาลเมืองหัวหิน ผลการศึกษาพบว่า (1) ประสิทธิผลการจัดการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19 ของเทศบาลเมืองหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์อยู่ในระดับมาก (2) ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อประสิทธิผลการจัดการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อจำแนกด้วยลักษณะประชากร

ด้าน เพศ อายุ และ การศึกษา (3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยประสิทธิผลการจัดการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19 ของเทศบาลเมืองหัวหิน ที่มีผลต่อประสิทธิผลการจัดการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19 ของเทศบาลเมืองหัวหินเป็นเชิงบวก ที่ระดับปานกลางค่อนข้างสูง

นอกจากนั้นในระดับการศึกษา อาชีพ และตำแหน่ง โดยรวม ไม่แตกต่างกันของผู้นำชุมชนในเขตพื้นที่อำเภอภูกามลาไสย ที่มีอายุ ต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำชุมชนในการนำนโยบายการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ไปปฏิบัติโดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมสัมมัตตปธาน 4 แตกต่างกัน โดยรวมและรายด้านที่ 1 ไม่แตกต่างกัน และรายด้านที่ 2 แตกต่างที่เป็นเช่นนี้อธิบายว่า ระดับการศึกษา อาชีพ และตำแหน่ง ไม่มีผลหรือเป็นอุปสรรคกับบทบาทของผู้นำชุมชนในการนำนโยบายการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ไปปฏิบัติโดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมสัมมัตตปธาน 4 ในเขตพื้นที่อำเภอภูกามลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ดังนั้น ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมการนำนโยบายการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ไปปฏิบัติโดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมสัมมัตตปธาน 4 ของผู้นำชุมชนในเขตพื้นที่อำเภอภูกามลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรการป้องกันความเสี่ยงจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 (Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) สำหรับสถานประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. 2564) ที่ว่าทุกเพศ ทุกวัยต้องกำกับ ดูแล ให้ผู้ปฏิบัติงาน ผู้มาติดต่อ และผู้ใช้บริการ สวมหน้ากากอนามัย หรือหน้ากากผ้า ตลอดระยะเวลาที่อยู่ในสถานประกอบกิจการ ยกเว้นขณะดื่มหรือรับประทานอาหาร ต้องมีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการการให้บริการอาหารและเครื่องดื่มในสถานประกอบกิจการ ต้องจัดบริการ ที่ถูกสุขลักษณะปลอดภัย ป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรคและต้องจัดให้มีอ่างล้างมือ หรือเจลแอลกอฮอล์หรือแอลกอฮอล์เข้มข้นไม่น้อยกว่าร้อยละเจ็ดสิบไว้ด้วยเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคและยอมรับการเผชิญต่อความเสี่ยงที่ไม่แน่นอน รวมทั้งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุวพิชญ์ โทรักษา และ วิมลสิริ แสงกรด (2565) ได้ศึกษาการศึกษากระบวนการการนำนโยบายไปปฏิบัติในการควบคุมและป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กรณีศึกษาเทศบาลเมืองชุมแพ ผลการวิจัยพบว่า เทศบาลเมืองชุมแพมีกระบวนการทำงานตามทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ และมีปัจจัยความสำเร็จตามกรอบแนวคิดการจัดการการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังนี้ 1) ด้านโครงสร้าง 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านงบประมาณ 4) ด้านสถานที่ และ 5) ด้านวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ พบปัญหาและอุปสรรคที่เห็นได้ชัดเจน 2 ด้าน คือ ปัญหาด้านโครงสร้างองค์กรที่มีลักษณะแบบบนลงล่าง (Top-Down) ทำให้กระบวนการการสั่งการ การปรับแก้กระบวนการให้เข้ากับสถานการณ์ล่าช้า และด้านการขาดแคลนบุคลากรด้านสาธารณสุขในการปฏิบัติงานเฉพาะทาง

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

7.1.1 ผู้นำของชุมชนควรมีนโยบายกระตุ้นให้ผู้บริหารหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนำเอาการบูรณาการหลักธรรมสัมมัตตปธาน 4 มาปรับใช้ในการดำเนินงานในเขตพื้นที่อำเภอภูกามลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยนำนโยบายการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ไปปฏิบัติต่อไป

7.1.2 ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้นำชุมชนนำแนวทางและนโยบายสู่การปฏิบัติทั้งในด้านมาตรการในการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) (สังวรปธาน, ภาวนापธาน) และด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ (ปทานปธาน, อนุรักษนปธาน) เพื่อดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพต่อไป

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

7.2.1 จากผลการวิจัย พบว่า บทบาทของผู้นำชุมชนในการนำนโยบายการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ไปปฏิบัติโดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมสัมมัมปธาน 4 ในเขตพื้นที่อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ระดับมาก ทั้ง 2 ด้านคือ ด้านมาตรการในการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) (สังวรปธาน, ภาวนापธาน) และด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ (ปทานปธาน, อนุรักษนปธาน) ซึ่งเป็นการดำเนินการวิจัยเฉพาะในพื้นที่อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์

7.2.2 ในขั้นตอนของการบูรณาการหลักธรรมสัมมัมปธาน 4 ในการดำเนินงานสามารถเพิ่มหลักประสิทธิผล คือ ความต้องการของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ผู้นำชุมชนสามารถสร้างนวัตกรรมหรือแนวทางการปฏิบัติงานที่ดีต่อชุมชน

7.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

7.3.1 ควรมีการศึกษาแบบผสมผสานระหว่างวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพเกี่ยวกับการบูรณาการหลักธรรมสัมมัมปธาน 4 โดยวิจัยเชิงปริมาณเก็บรวบรวม ข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และวิจัยเชิงคุณภาพเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก

7.3.2 ควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบการบูรณาการหลักธรรมสัมมัมปธาน 4 ในการดำเนินงานของพื้นที่อื่นๆ

7.3.3 ควรมีการศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบูรณาการหลักธรรมสัมมัมปธาน 4 ในการดำเนินการเพื่อนำนโยบายการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ไปปฏิบัติโดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมสัมมัมปธาน 4

8. บรรณานุกรม

กระทรวงสาธารณสุข (2563). แนวทางปฏิบัติด้านสาธารณสุขเพื่อการจัดการภาวะระบาดของโรคโควิด-19 ใน ข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 1). สืบค้นเมื่อ 12 ตุลาคม 2565. จาก <http://dmsic.moph.go.th/index/detail/8115>

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2529). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์การพิมพ์.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

ยงยุทธ เกษสาคร. (2544). ภาวะผู้นำและการจูงใจ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : เอสเค บั๊คเนส.

ศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2563). กองควบคุมโรคและภัยสุขภาพในภาวะฉุกเฉิน. สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2565. จาก <https://ddc.moph.go.th/ddce/>

- สงศรี ชมภูวงศ์. (2554). **ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์**. นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สยามรัฐออนไลน์. (2563). **วิถีชีวิตใหม่ New Normal โดยพระมหาโพธิวงศาจารย์**. สืบค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2565. จาก <https://siamrath.co.th/n/166631>
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาฬสินธุ์. (2564). **รายงานสถานการณ์โควิด-19 จังหวัดกาฬสินธุ์ พ.ศ.2564**. สืบค้นเมื่อ 13 ตุลาคม 2565, จาก <https://www.kalasin.go.th/t/index.php/th/covid-19.html?start=913>
- สุวพิชญ์ ไทรรักษา และ วิมลสิริ แสงกรด. (2565). การศึกษากระบวนการการนำนโยบายไปปฏิบัติในการควบคุมและป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กรณีศึกษาเทศบาลเมืองชุมแพ. **Journal of Modern Learning Development**. 7(7). 248-262.
- อิสสระ หิรัญคำ. (2563). ประสิทธิภาพการจัดการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 19 ของเทศบาลเมืองหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. **วารสารวิชาการการจัดการภาครัฐและเอกชน**. 2(1). 1-11.